

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Deum habere scientiam futuribilium probatur ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

de quibus tantum dici potest: Futura essent, si futura esset aliqua conditio; sed secundum pericula hujus vite, in quibus scilicet prescientiam futuribilium certo prænoverat Deus justum illum lapsurum esse, si diutius viveret. Bonitas hujus responsionis patet ex supra dictis, & adhuc magis ostendi potest ex hoc cap. quod nobis objicitur, ubi contra Massilienses ex textu Sapientie laudato sic argumentatur: *Si judicarentur homines pro meritis sue vite, que non haberent morte præveniente, sed habituri essent, si viverent; nihil prodesset ei, qui raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus.* Quare autem nihil prodesset, nisi quia, quamvis raptus antequam malitia mutasset intellectum ejus, nihilominus propter mala opera, quæ non fecisset, sed facturus fuisset, si diutius vixisset, condemnaretur à Deo, quem nihil latet, quique proinde novit non solum omnia quæ futura sunt, sed etiam omnia, quæ futura fuissent, si futura fuisset aliqua conditio? Unde perinde condemnaretur, postquam ex pura misericordia raptus est, ac si raptus non fuisset, & ita justum rapti, antequam malitia mutaret intellectum ejus, non erit beneficium. Quod non solum divinæ Scripturæ, sed etiam naturali rationi repugnat.

Obj. 3. hæc S. Augustini verba lib. 1. de anima, & ejus origine c. 12. *Quid quod ipsa exinanitur omnino prescientia, si quod præcitur, non erit? Quomodo enim rectè dicitur præciri futurum, quod non est futurum? quomodo ergo puniuntur peccata, que nulla sunt, id est, que nec vita ista nondum incipiente commissa sunt ante carnem, nec morte præveniente post carnem?* Ergo S. Doctor nullam nisi futurorum agnoscit prescientiam, R. n. conseq. Nam hoc loco S. Doctor non de qualicumque prescientia loquitur, sed de prescientia, quæ præluet voluntati divinæ, præparanti pœnas vel præmia. Hæc autem prescientia non est, nisi futurorum, & aliquando existentium bonorum & malorum operum. Rectè igitur ait S. Doctor hanc prescientiam, ex parte Dei ad puniendum & præmiandum requisitam, exinaniri, si quod præcitur, non erit, quia hæc prescientia non est, nisi futurorum; cum non nisi futurorum, & aliquando existentium malorum vel bonorum operum ratio haberi possit in ordine ad infligendam pœnam, aut præmium retribuendum. Quod autem nunquam erit, futurum non est, & ita nullum est in estimatione prudenti, quamvis esset, si esset aliqua conditio. Unde notitia illius in Deo, sive ut possibilis, sive etiam ut futuribilis, est notitia nullius in estimatione prudenti; & ita nec est, nec esse potest prescientia illa, qua Deus movetur ad præparanda supplicia, vel præmia. Bonitas hujus responsionis patet ex eo, quod S. Augustinus lib. de bono perlev. c. 9. expressè agnoscat in Christo prescientiam pœnitentiæ Tyriorum & Sidoniorum, ut contingenter & liberè futuribilis sub conditione prædicationis & miraculorum Christi.

Obj. 4. S. Augustinus lib. 2. contra duas Epistolas Pelagianorum c. 7. sic loquitur: *Quomodo præcivis ea futura, que, illis in infantia morituris, quia prescientia ejus falli non potest, præcivis potius non futura?* Ergo S. Augustinus respuit scientiam futuribilium, R. n. conseq. Nam S. Doctor non aliud hic ait, quam dici non posse, quod Deus præcivat ut futura bona vel mala opera hominum in infantia morientium, sicut dicebant Pelagiani Deum præcivisse ut futura opera Jacob & Esau, & idcirco unum dilexisset propter bona opera prævisa ut futura, alterum verò odisset propter mala opera, similiter prævisa ut futura. Hoc autem dicebant, ut responderent Augustino, qui, ut contra illos probaret prædestinationem & reprobationem negativam rejiciendas esse in beneplacitum Dei, qui cujus vult miseretur, & quem vult indurat, usus erat post Apostolum exemplo Jacob & Esau, quorum primum dilexit Deus, alterum verò odio habuit, antequam quidquam boni egissent, aut mali.

Porro ut Pelagianorum respondentium Jacob à Deo

dilectum, & Esau odio habitum fuisse antequam quidquam egissent, non antequam quidquam acturi prævisi essent, contumaciam frangeret, opposuit illis exemplum duorum parvulorum, in infantia morientium, quorum unus cum baptismo, alter sine baptismo moritur, ac proinde quorum unus à Deo eligitur, alter verò rejicitur; nec tamen dici potest eum, qui eligitur, eligi quia præcivuntur bona ejus opera futura; vel eum, qui rejicitur, rejici quia præcivuntur mala ejus opera futura. Cum enim Deus ab æterno præciverit, eos ad ætatem adultam non esse perventuros, bona vel mala, quæ in adulta ætate fecissent, opera, non ut futura, sed è contra ut non futura præcivit ab æterno. Ex quo manifestè evincitur in negotio prædicationis & reprobationis negativæ recurrendum esse ad beneplacitum Dei, qui ex duobus hominibus, in eadem damnatione propter originale peccatum versantibus, unum justo judicio relinquit in massa perditionis, & alterum ex hac massa eripit ex pura misericordia. *Ut vobis auferretur,* inquit S. Doctor ad Pelagianos, *omnis vestra caliginis latebra, propterea geminos tales proposui, qui neque parentum meritis juvantur, & ab eo in infantia primordio unus baptizatus, alter sine baptismo moreretur, ne diceretis Deum, sicut de Jacob & Esau contra Apostolum dicitis, opera eorum futura præcivisse: quomodo enim præcivisse ea futura, que illis, &c.* Hoc igitur solum vult S. Doctor in exemplo parvulorum à se prolato, non posse Pelagianos confugere ad prescientiam futurorum, sicut confugebant in exemplo Jacob & Esau.

ARTICULUS III.

Deum habere scientiam futuribilium probatur ratione.

Scientia futuribilium est ea, qua certò & infallibiliter cognoscitur, quid quodlibet agens liberum faceret vel non faceret sub quacumque conditione possibili, & ad rem pertinente. Atqui Deus habet hanc scientiam, Ergo, &c. Major patet ex definitione scientiæ futuribilium, superius data & exposita. Min. prob. faciliè. Nam scire certò & infallibiliter, quid quodlibet agens liberum faceret vel non faceret sub quacumque conditione possibili, & ad rem pertinente, est perfectio maxima, & melior ipsa, quam non ipsa, quia non est incompossibilis cum alia equali, aut meliore. Sic v. gr. scire certò & infallibiliter, quid Tyrii acturi, vel non acturi essent, si Christus illis prædicaret, est sanè perfectio, & perfectio melior ipsa, quam non ipsa, qua proinde Deus non potest carere.

Confirm. Si Christus prædicasset Tyriis, vel conversi fuissent, vel non fuissent conversi. Nam sicut inter converti & non converti simpliciter non datur medium, ita nec datur inter converti & non converti, si poneretur aliqua conditio ad rem pertinens. Ergo hæc propositio: Tyrii conversi fuissent, si Christus apud illos prædicasset: est vera vel falsa determinatè: vera quidem, si posita conditio, Tyrii conversi fuissent: falsa verò, si non fuissent conversi. Ergo contradictoria: Tyrii non fuissent conversi, si Christus apud illos prædicasset: est etiam vera, vel falsa determinatè: vera quidem, si prima est falsa; falsa verò, si prima est vera. Atqui Deum nulla veritas latere potest: alioqui intellectus divinus non est id, quo nihil melius esse vel cogitari potest in ratione intelligentis. Ergo Deus certò & infallibiliter novit, quænam ex his duabus propositionibus sit determinatè vera, quænam determinatè falsa. Atqui ad hoc requiritur, ut Deus ratione prius certò & infallibiliter noverit, quid Tyrii acturi, vel non acturi fuissent, si Christus apud illos prædicasset. Non enim potest cognosci conformitas vel difformitas propositionis cum objecto, quin saltem ratione prius cognoscatur ipsum objectum, & cognoscatur, ita se habere, vel non ita se habere,

ut

ut enunciatur. Ergo Deus certò & infallibiliter novit, quid Tyrri acturi, vel non acturi fuissent, si Christus apud illos prædicasset. Manifestum autem est, quod hic de Tyrrii dicitur, dici posse de quolibet alio agente libero, in quibuscumque circumstantiis possibilibus, & ad rem pertinentibus, supponatur. Ergo Deus certò & infallibiliter novit, quid quodlibet agens liberum, liberè acturum, aut non acturum esset, vel fuisset, in quibuscumque circumstantiis possibilibus, & ad rem pertinentibus supponatur esse, vel fuisse. Ergo, &c.

Obj. 1. Non est potior ratio, cur Deus potius cognoverit v. g. pœnitentiam Tyrriorum futuram fuisse, si futurum fuisset ut Christus apud illos prædicaret, quam non fuisse futuram, & vicissim. *R. N.* Nam potior ratio ex parte Tyrriorum est, quia Christo apud illos prædicante, reverà pœnitentiam agere voluissent, & egissent; ex parte verò Dei, quia intellectus divinus ita ex intrinseca perfectione completus & determinatus est ad cognoscendum omne verum, ut nec ignorantia ullius, nec ullius erroris sit capax. Unde non potest non cognoscere omnia, ut sunt, hoc est, possibilia esse, quæ possibilia sunt; existere, quæ præsentia sunt; existisse, quæ præterierunt; futura esse, quæ aliquando erunt; futuribilia esse, quæ essent aliquando, si poneretur aliqua conditio. Et verò quod Tyrri converterentur, si Christus apud illos prædicaret, supposito quòd reverà, Christo apud illos prædicante, converterentur, est aliquid enunciabile per propositionem determinatè veram, cognoscibile est: habet enim veritatem objectivam, & omnis veritas objectiva apta est ad terminandam cognitionem aliquam. Ergo quòd Tyrri converterentur, si Christus apud illos prædicaret, supposito quòd reverà, Christo apud illos prædicante, converterentur, est aliquid cognoscibile, proindeque non potest non cognosci à Deo, qui vel cognoscit omne cognoscibile, vel non est simpliciter infinitus in genere intelligentis.

Obj. 2. Actus contingenter & liberè futuribilis, quæ talis, non est determinatus ad esse pro ulla differentia temporis. Ergo quæ talis non est cognoscibilis. *R. n.* conseq. Nam ut aliquid sit cognoscibile, necesse non est, ut sit determinatum ad esse pro aliquo tempore: alioquin ea tantum essent cognoscibilia, quæ aliquando existunt: quod est manifestè falsum. Itaque actus contingenter & liberè futuribilis, quæ talis, est cognoscibilis à Deo, licet non sit determinatus ad esse pro ulla differentia temporis, quia de illo, quæ tali, verè potest dici: Esset contingenter & liberè, si esset talis conditio: futurus esset contingenter & liberè, si futura esset talis conditio. Unde habet veritatem objectivam, nempe quòd esset, si esset talis conditio; quod futurus esset, si futura esset talis conditio. Nulla autem veritas objectiva Deum fugere potest, sicut nec veritas formalis ullius propositionis, quæ sit, aut fieri potest.

Dices. Actus quantumvis contingenter & liberè futuribilis, non potest verificare propositionem. Ergo non habet veritatem objectivam, ac proinde non est cognoscibilis. *Prob. ant.* Nam ad verificandam propositionem requiritur ex parte objecti aliquid actu & realiter præsens. *R. n.* ant. & ejus probationem universaliter sumptam. Itaque ad verificandam propositionem requiritur & sufficit ex parte objecti, ut de illo possit aliquid verè enunciari. Actus autem contingenter & liberè futuribilis, esset, si poneretur aliqua conditio. Ergo de illo verè enunciari potest, quòd esset, si esset aliqua conditio, ac proinde habet id, quod requiritur ad verificandam propositionem. Habet igitur veritatem objectivam.

Obj. 3. Si datur scientia futuribilium, supponit se ipsam. Falsum & absurdum conf. Ergo, &c. *R. n.* seq. maj. *Probabis.* Si datur scientia futuribilium, supponit omnia, quæ includuntur in conditione, sub qua actus sunt contingenter & liberè futuribiles, & consequenter supponit ut in statu conditio-

Simonne Theol. Tom. I.

nato posita ea omnia, sine quibus actus futuribiles non essent re ipsa in statu absoluto. Atqui unum ex his, sine quibus actus futuribiles non essent, nec possent esse in statu absoluto, secundum nos est ipsa scientia futuribilium, quæ Deum in iis omnibus, quæ quocumque modo decernit circa agentia libera, ut libera, dirigit. Ergo, &c. *R.* Scientiam futuribilium supponere quidem omnia, quæ includuntur in conditione, sub qua actus sunt contingenter & liberè futuribiles: at inde sequitur tantum, quòd supponat ut posita in statu conditionato ea, sine quibus actus non essent re ipsa contingenter & liberè futuribiles, hoc est, ea, sine quibus in statu conditionato positis, non esset verum dicere de actibus: Essent, futuri essent. Atqui scientia futuribilium non est unum ex iis, sine quibus in statu conditionato positis, non esset verum dicere de actibus, Essent, futuri essent. Ad hoc enim ut verum sit dicere de actibus, Essent, futuri essent; satis est si ponantur in statu conditionato omnes causæ proximæ actuum. Scientia autem futuribilium & decretum divinum sunt tantum causæ remotæ & mediatae, quarum proinde sola possibilitas ad actuum futuribilitatem requiritur. Unde sequitur tantum, quòd scientia futuribilium supponat possibilitatem sui ipsius, sicut & decreti divini possibilitatem. Quod non est inconveniens.

Res declaratur exemplo. Actus v. gr. quo Deus certò & infallibiliter novit, quòd Tyrri pœnitentiam egissent, si Christus eis prædicasset, supponit tantum ea, quæ, & eo tantum modo, quo supponit hæc veritas, Tyrri pœnitentiam egissent, si, &c. At hæc veritas supponit ut posita in statu conditionato ea tantum, quæ proximè concurrissent in statu absoluto ad pœnitentiam Tyrriorum, nempe voluntatem Tyrriorum, eandem specie & intentione gratiam, quam acceperunt Judæi, paratum omnipotentiaë concursum, prædicationem Christi, & ejus miracula. Hæc enim in statu conditionato posita, præciso quocumque alio, habent veram, licet contingentem & liberam, connexionem cum hac veritate: Tyrri pœnitentiam egissent. Unde his tantum in statu conditionato positis, quod fieri potest, quia possunt supponi, præciso decreto divino cum scientia illius directiva, statim sequitur hæc veritas: Tyrri pœnitentiam egissent; quæ proinde non supponit ut posita in statu conditionato decretum divinum & scientiam illius directivam, sed tantum ut possibilia, quatenus sine illis nec fuissent, nec esse potuissent in statu absoluto ea, quæ, in statu absoluto posita, re ipsa proximè concurrissent ad realem pœnitentiaë Tyrriorum existentiam.

Dices. Actus futuribilis supponit ut posita in statu conditionato ea omnia, quæ futurus supponit ut posita in statu absoluto. Atqui actus futurus supponit ut posita in statu absoluto omnes causas non solum proximæ, sed etiam remotas. Ergo, &c. *R. n.* maj. Ratio disparitatis est, quia actus non est futurus nisi dependenter à causis proximis, ut positis in statu absoluto pro aliquo tempore, qui status supponit Deum ab æterno ex directione scientiaë futuribilium decrevisse, ut causæ illæ revera essent pro aliquo tempore. Unde actus ut futurus supponit non solum causas proximæ, ut re ipsa exituras pro aliquo tempore, sed etiam decretum ab æterno existens, quo Deus ab æterno ex directione scientiaë futuribilium voluit ut pro aliquo tempore existent. At verò ut actus sit futuribilis, sufficit ut causæ proximæ ponantur in statu conditionato pro aliquo tempore, & causæ proximæ possunt poni & esse in statu conditionato pro aliquo tempore, præciso omni decreto divino cum scientia illius directiva. Unde actus ut futuribilis, supponit tantum causas proximæ in statu conditionato pro aliquo tempore positas, ac proinde decretum divinum cum scientia illius directiva non supponit, nisi ad summum ut possibile; quia, si non esset possibile, causæ proximæ non possent poni in statu absoluto, & ita actus non posset esse futurus, unde non posset nisi abusive dici futu-

futuribilis propter connexionem, quam haberet cum causis proximis, in statu conditionato positus.

Dices. Hæc propositio: Si Deus voluisset Christum apud Tyrios prædicare, & miracula facere, quæ fecit apud Judæos, atque eandem interiori gratiam, quæ Judæis data est, dare Tyriis, Tyrii poenitentiam egissent, vera est. Ergo poenitentia Tyriorum futuribilis fuit dependenter non solum à causis proximis, ut positis in statu conditionato, sed etiam à decreto divino, ut in eodem statu posito. *R. 1.* hoc toto enthymemate concessio, non sequi inconueniens, nempe quod scientia futuribilium se ipsam supponat: nam decretum divinum poni potest in statu conditionato, præcisa scientia illa, sine cuius directione non posset esse in statu absoluto. *R. 2.* Præciso etiam decreto divino, poenitentiam Tyriorum adhuc fuisse futuribilem. Nam vera est hæc propositio: Si Christus prædicasset apud Tyrios, & apud illos miracula fecisset, quæ fecit apud Judæos, Tyrii cum eadem interiori gratia, quam habuerunt Judæi, poenitentiam egissent: & ista æquivalens: Futura fuisset Tyriorum poenitentia pro tali tempore, si pro tali tempore futurum fuisset, ut Christus apud illos prædicaret, talia signa faceret, & talem interiori gratiam haberent. Imò prima propositio vera non est, nisi quia hæc duæ posteriores veræ sunt. Unde manifestum est Tyriorum poenitentiam habuisse futuribilitatem suam independentem à decreto divino, ut posito in statu conditionato. Contrarium tamen sentienti, negotium non facessimus.

Obj. 4. Scientia futuribilium non potest esse certa & infallibilis. Ergo non potest convenire Deo. *R. n. ant. Probabis.* Objectum hujus scientiæ contingens est & fallibile. Ergo & ipsa fallibilis est. *R. n. cont.* Nam scientia divina non sumit infallibilitatem suam ab objecto, sicut scientia creata; sed habet eam à perfectione intellectus divini, qui cum habet infinitam simpliciter in intelligendo perspicaciam, non solum necessaria, sed etiam contingentia & libera, ut sunt, eadem certitudine & infallibilitate cognoscit: omnia enim, ut sunt, sive necessaria, sive contingentia & libera, infinita claritate cognoscit. Deus igitur per scientiam futuribilium summa certitudine & infallibilitate cognoscit omnia contingentem & liberè futuribilia, & scientia futuribilium summam habet certitudinem & infallibilitatem; quantumvis objectum ejus, prout ad illam præsupponitur, sit contingentem & liberè, ac proinde fallibiliter futuribile. Dixi autem, prout ad illam præsupponitur: nam ratione prius, quam ab illa cognoscatur, est tantum fallibiliter futuribile; unde per illam cognoscitur directè ut futuribile, fallibiliter tantum. At ratione posterius, quam ab illa cognoscitur, est certè & infallibiliter futuribile: tanta enim certitudine & infallibilitate pro hoc rationis instanti futuribile est, quanta certitudine & infallibilitate cognoscitur esse futuribile: unde pro hoc rationis instanti per eandem illam scientiam reflexè cognoscitur ut futuribile certitudine & infallibilitate summa. Scientia igitur futuribilium objectum suum directè cognoscit, & quidem certè & infallibiliter præcisè ut contingentem & liberè futuribile; reflexè verò cognoscens se ipsam, reflexè cognoscit illud ut certè & infallibiliter futuribile.

Obj. 5. Absurdum est & inutile formare judicium hypotheticum de re aliqua, quando de eadem illa re habemus judicium absolutum in mente. Sic ineptus esset, qui videns solem lucere, diceret: Si sol lucret, viderem illum. Atqui Deus in cuius conspectu omnia nuda sunt & aperta, habet judicia absoluta de rebus omnibus. Sic ab æterno videt absolute Petrum ab ancilla interrogatum negare Christum. Item absolute videt Tyrios non agere poenitentiam, & apud eos non fieri miracula, quæ apud Judæos facta sunt. Ergo absurdum est & inutile, Deo attribuire judicia hypothetica, quibus judicet, quod si Petrus interrogaretur ab ancilla, negaret Christum, & quod Tyrii converterentur, si fierent apud illos miracula, quæ facta sunt apud Judæos.

R. 1. Deum non formare judicia, sive absoluta, sive hypothetica: nam hic modus intelligendi multiplicem involvit imperfectionem, quarum nulla in Deum cadere potest: sed simplici intuitu cognoscere veritatem judiciorum, sive hypotheticorum, sive absolutorum. Non est autem inconueniens Deum simul intueri veritatem judicii absoluti & hypothetici, quæ formari possunt circa rem eandem. Imò Deus intuens veritatem judicii absoluti, quod formari potest circa rem aliquam, non potest non intueri simul veritatem judicii hypothetici, quod circa rem eandem formari potest: nam veritas istius judicii connexa est cum veritate illius, & hæc tam cognoscibilis est, quam illa. Sic v. g. Deus intuens veritatem hujus judicii absoluti: Petrus interrogatus ab ancilla negabit Christum, non potest non intueri simul veritatem istius: Si Petrus interrogaretur ab ancilla, negaret Christum: nam veritas secundi connexa est cum veritate primi. Nec veritas primi priori jure cognoscibilis est, quam veritas secundi.

R. 2. dist. maj. Absurdum est & inutile formare judicium hypotheticum circa rem, circa quam habetur judicium absolutum, si hoc judicium habeatur antecedenter, transeat maj. Si habeatur consequenter tantum, N. maj. At judicium hypotheticum, quod Deus habet de re aliqua, eo scilicet modo quo habere potest, præsupponitur judicio absoluto, quod habet de eadem re eo modo quo habere potest. Sic Deus prius ratione cognoscit veritatem hujus propositionis conditionalis: Si Petrus interrogetur ab ancilla, negabit Christum: quam cognoscit veritatem istius absolutæ: Petrus interrogabitur ab ancilla, & negabit Christum. Nam cognitio primæ veritatis in Deo præsupponitur decreto, quod præsupponitur cognitioni secundæ veritatis; & secunda veritas dependet à decreto divino, à quo planè independens est prima veritas.

ARTICULUS IV.

Utrum scientia futuribilium dependeat à decretis absolutis ex parte actus, & conditionatis ex parte objecti.

*N*ota. Duplex distingui potest decretum conditionatum: unum scilicet conditionatum ex parte subjecti, & alterum conditionatum ex parte objecti tantum. Decretum conditionatum ex parte subjecti est illud, quod non est, sed esset, si esset aliqua conditio. Potest sic exprimi: Vellem producere duplo plures Angelos, si vellem creare alterum mundum. Decretum conditionatum ex parte objecti tantum, est illud quod re ipsa existit, unde dicitur absolutum ex parte actus; sed est de re tantum facienda dependenter ab aliqua conditione, unde dicitur conditionatum ex parte objecti. Potest sic exprimi: Volo ut Judas salvetur, si perseveret in gratia. Agnoscenda esse ejusmodi decreta, quæ re ipsa existunt, sed sunt de re tantum implenda sub conditione à creatura pendente, apud Catholicos indubitatum est. Talis est voluntas salvandi omnes homines, si rectè utantur mediis, sibi à Deo dandis; non delendi Sodomam, si in ea reperti fuerint triginta viri justi; exhibendi Christo plus quam duodecim legiones Angelorum, si ipse rogaverit; dandi Joæ plenissimam de hostibus victoriam, si septies terram hasta percussisset; donandi posteros omnes Adami iustitia originali, si ipse non peccaret, &c. De hujusmodi autem decretis hic non agitur, sed de aliis, quibus Thomistæ dicunt Deum decrevisse res aliquas tantum faciendas sub conditione aliqua pendente à solo Deo, & nunquam implenda. Tale est decretum, ut ajunt, quo Deus decrevit prædeterminare Tyrios ad poenitentiam, si Christum ad illos mitteret, quem tamen ad illos non mittere decrevit. De istiusmodi itaque decretis hic agitur, & queritur, utrum scientia futuribilium ab illis dependeat tanquam à causa futuribilitatis actuum